Tervise Arengu Instituut
National Institute for Health Development

„Meil on küll tervisenõukogu, aga see ei toimi"
„Tänased õpilased ei soovi osaleda, nad on passiivsed"
„Tervisenõukogu on muidugi väga vajalik, kuid me pole leidnud sellele väljundit"
„Tahaks väga käivitada uusi tegevusi, aga pole ideid"

Tuttavad probleemid? Neile ja paljudele teistelegi küsimustele püüame koolituse käigus leida lahendusi ja vastuseid. Kogemusi jagavad praktikud erinevatest koolidest.

Koolitus „Kuidas kaasata õpilasi?"

SIHTRÜHM

Üldhariduskoolide ja kutseõppeasutuste õpetajad ja teised töötajad (huvijuhid, sotsiaalpedagoogid, psühholoogid, koolijuhid, med.töötajad jt), õpilasesinduse liikmed, tervisenõukogu liikmed, kooli hoolekogu esindajad.
Praktiline kasu koolitusest on suurem, kui ühest koolist osaleb 2-3 inimest (sh õpilased, koolijuhtkonna esindaja, õpetaja/huvijuht/sotsiaalpedagoog/psühholoog vm).

EESMÄRK

ÜRO Lapse õiguste konventsiooni (1989) kohaselt on üks laste ja noorte õigusi olla kaasatud.
Neil on õigus:

- avaldada oma arvamust mistahes neid puudutavas asjas või tegevuses ning õigus nõuda, et seda arvamust arvestataks;
- saada ja avalikustada teavet, välja arvatud juhul, kui see piirab teiste õigusi;
- saada asjakohast teavet ja haridust, eriti juhul, kui see aitab kaasa nende sotsiaalse, vaimse või moraalse heaolu kasvule ning parandab füüsilist ja vaimset tervist.

Põhikooli ja gümnaasiumi riiklikes õppekavades (2011) on üks läbiv teema tervis ja ohutus. Sellega taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele.

Koolituse eesmärk on toetada laste ja noortega töötavaid spetsialiste kaasamaks tegevustesse õpilasi. Koolituse tulemusel soovivad ja oskavad osalejad kaasata õpilasi koolielu puudutavate küsimuste lahendamisesse ja otsustusprotsessi nii, et õpilaste osalus koostöös ühise eesmärgi nimel on edukas kõigi osapoolte jaoks.

KOOLITUSE LÄBINU

- tunneb kommunikatsiooniprotsessi seaduspärasusi,
- teab kaasamise põhimõtteid,
- oskab põhjendada õpilaste kaasamise vajalikkust ning edasi anda oma teadmisi kolleegidele,
- tunneb ja oskab kasutada laste ja noorte kaasamise erinevaid vorme,
- oskab jagada vastutust, ära tunda ja äratada huvi õpilastes,
- juhindub töös õpilaste reaalsest kaasamisest,
- oskab kaasata õpilasi kooli tervisenõukogu töösse.

TEEMA

Koolitusel käsitlevad läbiviijad järgmisi teemasid:

- töögrupi häälestamine ja juhtimine
- suhtlemistõkked ja nende ületamine
- kaasamise mõiste ja põhimõtted
- kommunikatsiooniprotssesside seaduspärasused
- muutuste tasemed R. Diltsi järgi
- osaluse vormid ja kaasamismeetodid
- koostöövõrgustikud kui ressurss
- tervisenõukogu tegevus

MEETOD

Koolitajad kombineerivad töövõtteid vastavalt grupi valmisolekule, ootustele ja vajadustele. Uue info ja materjali edasmisel kasutavad koolitajad interaktiivseid ja kaasavaid meetodeid.

Olles algatamas midagi uut või tegemas muutusi olemasolevasse, on kasulik teada ja arvestada muutuste loogilisi seaduspärasusi. Kõik inimestega toimuvad protsessid hõlmavad kuut tasandit: vaimsust (eesmärki), identiteeti, meie uskumusi ja väärtusi, võimeid ja oskusi, käitumist ja keskkonda.

Koolitusel tutvutakse efektiivse olukorra analüüsimise mudeliga, milleks on loa andnud MTÜ Eesti NLP Instituut. SCORE on efektiivselt organiseeritud info kogumise mudel, kus infot kogutakse ja analüüsitakse sammude kaupa.

Praktiliste tegevustena ja kogemuste vahetamiseks teevad koolitajad grupitöid. Kasutatakse juhtumite analüüsi ja enesetunnetuse avardamiseks tutvumist erinevate rollidega. Koolituse käigus omandatakse mitmete grupiharjutuste kasutamise metoodika.

MATERJALID

1) Kädi Lepp, Siivi Hansen. 2006. *Terviseedendus koolis. Juhendmaterjal tervisenõukogudele.*
2) Marit Valge, Urmo Reitav. 2009. *Noorte kaasamine ja osalus. Käsiraamat.* http://noortekogud.ee/upload/file/NKde_kasiraamat_7MB.pdf
3) Tom Croft, Veronique Crolla, Benoît Mida-Briot. 2003. *Sotsiaalne kaasatus. T-kit käsiraamat.* Euroopa Nõukogu Kirjastus. http://mitteformaalne.ee/wp-content/uploads/2014/07/tkit8_Sotsiaalne-kaasatus.pdf
4) Kristi Jüristo (toim). Kaasava noorsootöö käsiraamat. SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo. http://mitteformaalne.ee/wp-content/uploads/2014/07/kaasava_noorsootoo_kasiraamat_lowreso.pdf
5) Hille Hinsberg, Urmo Kübar. 2010. *Kaasamise käsiraamat ametnikele ja vabaühendustele.* http://www.ngo.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=29346/Kaasamise+k%E4siraamat.pdf
6) Kaidi Holm. 2007. *Hea valisemine. Käsiraamat tänastele ja tulevastele vabaühenduste valitsejatele.* http://www.ngo.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=29346/Kaasamise+k%E4siraamat.pdf

Iga koolitusel osalenu saab kaasa koolitajate poolt koostatud koolitusmaterjali.

KOOLITAJAD

Pille Murrik . on kogenud pereterapeut ja koolitaja, samuti superviisor, kes on üle kahekümne aasta tegutsenud eelkõige haridus- ja sotsiaalvaldkonnas. Lisaks oma firmale Murrik Koolitused OÜ on ta koolitajaks Tallinna Ülikoolis, TLÜ Rakvere Kolledžis ja Lääne-Viru Rakenduskõrgkoolis ning nõustab noori Rakvere Ametikoolis. Pillel on täiskasvanute koolitaja kutse (7. tase). 2016. aastal tunnustas Tallinna Ülikool Pillet Aasta Koolitaja nimetusega.

Enesetäiendamine on loomulik osa Pille elust. Tema minapilti, elutunnetust ning professionaalset arengut ja käekirja on mõjutanud eelkõige psühhodraama, Thomas Gordoni suhtlemisoskuste ning NLP koolitused. Pille ise ütleb, et kõige rohkem on teda õpetanud tema pojad, kellest tänaseks on sirgunud eluterved, iseseisvad ning toredad noored mehed.

Pille koolitusi iseloomustab koostöö grupiga ning osalejate vajadustest lähtumine. Õpilaste kaasamise teema puhul peab ta oluliseks eelkõige kooli töötajate eneste motiveeritust, süsteemset mõtlemist, oskust märgata, kuulata ning leida kaasalööjaid, samuti oskust vastuseisjaid mõista.

Pille püüab oma elus järgida Mahatma Gandhi põhimõtet: olla ise see muutus, mida ta maailmas näha tahab. Aastate jooksul kujunenud kogemused kinnitavad, et austav suhtlemine ja tulemuslik koostöö on ka erimeelsuste puhul võimalikud ning selleks vajalikud oskused õpitavad.

Urmo Reitav töötab õpetaja ja koolitajana. Ta on lõpetanud Tartu Ülikooli haridusteaduse magistrikraadiga ning end pidevalt ka täiendanud, sh Eesti NLP Instituudis ja osalemas koolijuhtide järelkasvuprogrammi II lennus. Ta on pikalt tegutsenud noorsootöö valdkonnas ning viinud läbi arvukalt koolitusi, projekte, laagreid, motivatsioonipäevi jm noortele suunatud tegevusi ja valdkondlikku arendustööd. Lisaks laialdasele kogemusele noorsootöös, omab ta mitmekesist töökogemust koolitajana üld-, kutse-, kõrg- ja täiskasvanuhariduses, nii Eestis kui väljaspool.

Urmo on töötanud ühiskonnaõpetuse õpetajana ja noorsootöö spetsialistina Viljandi Gümnaasiumis, Viljandi Kesklinna Koolis, Suure-Jaani koolis, Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis ning huvijuhina Narva Vanalinna Riigikoolis. Vahepeal on Urmo töötanud UNICEFis. Aastatel 2002-2017 töötas Urmo noorsootöö lektorina nii Tartu kui ka Tallinna Ülikoolis. Ta on käivitanud ja juhtinud kogukonna algatusel põhinevat Viljandi Hariduse Arengufondi aastatel 2014-2017. 2017-2019 rajas ta Paidesse riigigümnaasiumi ja tegutses koolijuhina.

Urmo hindab kõrgelt vabatahtlikku tegevust ja osaleb ise vabatahtlikuna mitmetes ettevõtmistes. Aktiivse kodanikuna panustab enda loodud MTÜ-s Pro Consensio, tehes erinevaid projekte ja juhendades noori. SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo tunnustas teda noortevaldkonna 2011.aasta koolitaja tiitliga ja TÜ Viljandi kultuuriakadeemia üliõpilased valisid ta 2011.aasta tudengilemmikuks. 2012.aastal esitati Urmo Viljandi linna aasta õpetaja nominendiks.

MAHT, TOIMUMISE AEG, KOHT

Koolituse maht: 16 akadeemilist tundi.

Õppekavarühm: Aineõpetaja koolitus.

Õppekekeskkond: Koolitused toimuvad õppetööks sobivates ning tingimustele vastavates seminariruumides.

Toimumise aeg ja koht 2020. aasta kevadel:
19.-20.03.2020 Kohtla-Järve, toimumiskoht on täpsustamisel.

Koolituspäeval täismahus osalenutele **väljastatakse tõend** (saadetakse postiga registreerumisel märgitud aadressil 3-4 nädalat pärast koolitust).

Juhul kui olete registreerunud ja ei saa osaleda, teatada esimesel võimalusel liisa.maistrov@tai.ee (Liisa Maistrov).

Koolituse ajakava:

I päev:	**II päev:**
10.00-11.30 koolitus	09.00-10.30 koolitus
11.30-11.45 paus	10.30-10.45 paus
11.45-13.15 koolitus	10.45-12.15 koolitus
13.15-14.00 lõuna	12.15-13.00 lõuna
14.00-15.30 koolitus	13.00-14.30 koolitus
15.30-15.45 paus	14.30-14.45 paus
15.45-17.15 koolitus	14.45-16.15 koolitus

TAGASISIDE KOOLITUSEL OSALENUTELT

„Igas tegevuses noortega tõstatub probleem, kuidas saada noori endaga koos tegema ja neid aktiveerida. Läksin koolitusele lootusega saada häid mõtteid ning praktilist ja teoreetilist pagasit. Loomulikult ka kinnitust oma senisele tegevusele.
Sain koolituselt uusi tuttavaid, oma töös kasutatavaid meetodeid, mänge ja materjale ning kinnitust, et nii osalejad kui ka koolitajad on väga praktilised inimesed, kes jagasid kõigiga oma kogemusi. Kõik, mida ise jagasid, sai ka tähelepanu ja see oli ääretult meeldiv. Ei tekkinud krampi, et järsku ei oska midagi öelda või õigesti teha. Äärmiselt sümpaatne koolitajate kooslus."

Piret Arula
huvijuht

Eha Vahtras
bioloogiaõpetaja

„Kooli tervisemeeskonna juhina olen väga huvitatud, et see, mida me teeme, õpilastele ka korda läheks. Koolitusel osaledes sain tuttavaks toredate inimestega! Sain kogemuse, et ühtsustunde tekitamisele kohtumise alguses kulutatud aeg tasub end kuhjaga ära. Olime kui üks pere, ka juhendajatega, seda pole varem küll olnud! Palju palju head ja väärtuslikku jagasime nendel päevadel omavahel! Ja kogu aeg oli nii hea tunne, "et ma olen seda väärt!". Küllap tõeline kaasamine seda just tekitabki.
<u>Soovitan</u> kindlasti sel koolitusel osaleda,

- *et mõista, mis kaasamine päriselt on ja et ilma selleta ei hakka ükski hea mõte liikuma!*
- *et kohtuda toredate inimestega ja saada toetust oma mõtetele!*
- *et kogeda, kuidas teooria ja skeemid elama hakkavad ning argipäevale toetust pakuvad!"*